

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Tema

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1987

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Tema

DET RADIKALE VENSTRE:

Mål og midler i den økonomiske politik

Det økonomiske handlingsprogram er en konkretisering og udbygning af arbejdsprogrammet Mål og midler i den økonomiske politik, som blev vedtaget på landsmødet i 1985. Det er samtidig en status på og videreførelse af 1982-programmet.

På baggrund heraf og på baggrund af udviklingen på det økonomiske område i de sidste 5 år opererer handlingsprogrammet med følgende hovedstrategi:

1. At fastholde væksten i erhvervslivet, men sørge for en bedre fordeling af indtjeningen.
2. At sætte effektivt ind for at nedbringe betalingsbalancerunderskuddet.
3. At få rettet op på -de sociale pletter- og bruge den offentlige udgiftspolitik offensivt.

- På baggrund af den opsnittede hovedlinje samt den overordnede målretning for Det radikale Venstres økonomiske politik, indgår der følgende elementer i handlingsprogrammet:
- A. Obligatorisk overskudsdeling og medje
  - B. Værdifuldsindsats på jord
  - C. Øget forskningsindsats
  - D. Uddannelses og opstilling
  - E. Begrænset indflydelse af borgere
  - F. Opryttelse af virksomhedscentre
  - G. Udformning af en offentlig personalepolitik
  - H. Decentralisering af offentlige opgaver
  - I. Miljøpolitisk handlingsprogram
  - J. Nedsættelse af arbejdstidens

Nedrefter gives en mere udførelse af de enkelte politikområder, og der gives en mere detaljeret beskrivelse af den aktive erhvervs politik, der begrundes indflydelse af borgere.

Aktiv erhvervs politik
Nedbringelsen af arbejdsløsheden og løsnings af betalingsbalancerproblemerne forudsætter en teknologisk og udnyttelse af ny teknologi samt kvalitativ vækst i produktionen.

Hovedproblemerne i dansk erhvervs liv anno 1987 koncentrerer sig om følgende to hovedområder:

- Strukturen i dansk erhvervs liv er forældet, idet vi sætter på industrier, som ikke har nogen fremtidsmuligheder, mens Danmark kan er lide med på de produktionsområder, der vil opleve vækst i fremtiden. Derfor må der tilrettelægges en erhvervs politik, som fremkaldt en strukturanvendelse i erhvervs livet.
- Den danske virksomhedsstruktur ræd mange små virksomheder er et handicap, når der skal sættes på eksportmarkedet, og der er for lidt samarbejde virksomhederne imellem.

Aktive investeringer
Derfor må der ske en kraftig styring på investeringer i erhvervs livet, på nye teknologier og på øget eksportindsats. Det kræver et lavt renteniveau på kapitalmarkedet og en skatteletting, der fremmer aktive fremskridt investeringer. Det må gøres mere attraktivt at oprette ny produktion, blide ved at opmuntre til oprettelse af selvstændige virksomheder og ved at begunstige nye projekter som medarbejderjede virksomheder, produktionskollektiver og andre former for andelsvirksomheder.

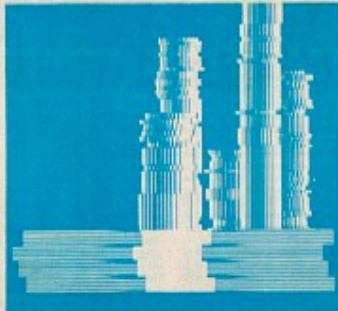
Virksomhedscentre
For at sikre væksten og eksportens oprettelse regionale og selvstændige virksomhedscentre, som med offentlig støtte gradvis skal kunne sætte ekspertise til rådighed for søer de små og mindre virksomheder på følgende områder:

Samtidig skal en stramt finans og pengepolitik skabe de generelle rammebetingelser for øget eksport. For at fremme det fremtidige grundlag for erhvervsudviklingen og eksporten sikres forudsigten såvel en kvalitativ som kvantitativ forbedring. Dette sker bl.a. ved at der oprettes offentlige forsknings og udviklingscentre, som sikrer et tæt samarbejde med erhvervs liv og øvrige brugere af forskningsresultaterne. Det sker også ved en stærkere sætning på forskning inden for naturvidenskab, teknologi og økonomi. Dette suppleres med en omstilling af uddannelsesretningen i forbindelse af det radikale 10-punkts-program, således at det bliver mere fleksibelt og omstillingsdygtigt særlt indenfor med henblik på den fremtidige uddannelse. Herudover må der ske en ændring af uddannelsesbegrebet, således at praktisk uddannelse og frivilligt arbejde også betragtes som uddannelse. Yderligere uddannelsesressourcer sættes ind på uddannelses inden for vaktionsråd.

Iværksætning
For at fremme iværksætterlivet skal der tages en række initiativer. Iværksættelse af egen virksomhed indgår i den obligatoriske undervisning på tekniske skoler, handelskoler og videregående uddannelser, ligesom der etableres særlige iværksætterkursus og andre tiltag. Der åbnes muligheder for at yde særlige frættelseslån ved at der ydes statsgaranti til opnåelse af røkkørlig kapital, ligesom de halvoffentlige fonde i højere grad må sætte røkkørlig kapital til rådighed. For iværksættere åbnes mulighed for at modregne et skattemæssigt underskud i tidligere år betalte skatter. Den sociale sikring og bistand forbedres for selvstændige erhvervsdrivende.

Eksportfremmelse
Eksportfremmelse forhandles og indføres med henblik på at hjælpe mere små virksomheder. Eksportarbejdet mellem det offentlige og private virksomheder (systemeksport) styrkes evt. i form af fælles virksomheder (joint venture).

Virksomhedscentre
For at sikre væksten og eksportens oprettelse regionale og selvstændige virksomhedscentre, som med offentlig støtte gradvis skal kunne sætte ekspertise til rådighed for søer de små og mindre virksomheder på følgende områder:

gende områder: rådgivning til iværksættere, vejledning om investeringer, produktudvikling, produktion, eksport og udvælgelse af nye markeder. Herudover skal centrene kunne formidle nye forskningsresultater til virksomhederne, ligesom de skal kunne sætte virksomhederne vedrørende uddannelse af virksomhedens medarbejdere. Centrene og deres ekspertise udbygges gradvis og afhængig af behovet, men skal fungere blide når de bliver oplyst og ved henvendelse til virksomheder i området. Virksomhedscentrene tillægges samtidig administration af de forskellige erhvervsrådgivningscentre, herunder egndomslovgivningen, ligesom de skal kunne formidle lån af røkkørlig kapital samt statsgaranti til iværksættere.

Omstillingen og væksten i erhvervs livet oplys kun ved vækst i virksomhedernes overskud. Disse overskud skal forbedres ryntestninger og må ikke omsettes i forbrug. Derfor er det en forudsætning for erhvervs fremfærdigheden, at der indføres obligatorisk overskudsdeling, således at overskuddet efter en rimelig forrentning af egenkapitalen deles ligeligt mellem ansatte og ledelse. De ansattes andele i overskuddet i virksomheden som en særlig medarbejderkapital. Indflydelsen udøves af samtlige ansatte i fællesskab. Den enkelte medarbejderkapital frigøres, når mere forlader arbejdsmarkedet.

Borgerløn
Det længstgæde mål med borgerlønnen er at give alle borgere ret til - uafhængigt af den sociale og arbejdsmæssige situation - en skattefri ydelse fra det offentlige, som for alle voksne udgår 40.000 kr., for børn under 18 år 20.000 kr. Samtidig afvikles en række af de nuværende indkomstoverførelser som børnetilskud, uddannelsesstøtte, bistandshjælp, pensioner mv., samt en del af efterlønnen og arbejdsløshedsundersøttelsen. Borgerlønnen erstatter samtidig det nuværende personfradrag, således at enhver indkomst ud over borgerlønnen bringes til beskættning. Det længstgæde mål med borgerlønnen må ikke inden for næste valgperiode, men vi kan starte på enkeltområder, blot vi hele tiden holder øjnene for øjeblikke arbejdsprogrammet indføres borgerlønnen gradvis ad to væk. Som et første generelt skridt erstattes personfradraget af en borgerløn, som svarer til skatteværdien af personfradraget. Denne sats forlænges herefter gradvis. Samtidig hævedes afskattefrit lønbeløbet. Herudover indføres adgang til den fælles borgerløn for uddannelsessøgende, smiløsefamilier, pensionister og modtagere af bistandshjælp.

Som nævnt skal borgerlønnen være en ret for den enkelte person, og denne ret skal være uafhængig af ens sociale, arbejdsmæssige og familiemæssige situation. Der er altså tale om en retsbundet ydelse, som ikke skal midles og vejes i forhold til den enkelte person. Man skal altså ikke stå med hatten i hånden eller kæmpe sin sjæl ud. Dermed frigøres samtlige ressourcer til vejledning og rådgivning for de personer, der har virkelige sociale problemer. Derfor bør alle individuelle borgerlønmodtagere såvel lovgivningsmæssigt som administrativt knyttes til en lov og et ministerium.

Den gradvise indførelse af borgerlønnen forudsætter, at ydelsesmodtagerne, som i dag skal leve af deres ydelse umiddelbart overgår til borgerlønnen. Det drejer sig om modtagere af Statens Uddannelsesstøtte, pensioner og bistandshjælp. Endvidere bør arbejdsløshedsundersøttelsesmodtagere og efterlønsmodtagere umiddelbart overgå til borgerlønnen, idet en andel af arbejdslededsundersøttelsen og efterlønnen, som svarer til den skattefrie borgerløn, dog bortfalder.

Herudover kunne man forestille sig andre grupper indlæstret under borgerlønnen. Men naturligt ville være selvøkonomier, f.eks. personer med børn under 18 år. Samme kunne det udvides til personer uden erhvervsarbejde, hvilket i stort omfang ville være hjemmestående håndværkere. Her til kommer en gradvis forøgelse af de nuværende lønbeløb på 8.000 kr. og en samtidig gradvis udbygning af bemæns personfradrag.

DET RADIKALE VENSTRE OG MILJØET:

Vi skal tænke langt og handle nu

Vi svaner for meget og passer for dårligt på de ressourcer, som er grundlaget for vore efterkommers liv. Menneskets magt over og påvirkning af naturgrundlaget er i dag så stor, at vi skal sætte grænser for påvirkningen af natur og omgivelser. Dette gælder ikke mindst dyrs og planterets ret til at eksistere som arter og til at bevare deres egenart. Miljøproblemerne er en følge af vores måde at producere på. Produktionen omfatter i denne betydning både erhvervsene (landbrug og fiskeri, byerhverv) og husholdningerne.

De senere årtiers stærke produktionsmark har øget stoff- og energiomkostningen så meget, at belastningen af vore omgivelser ganske enkelt er blevet for stor. Det er her vi skal sætte ind, hvis miljøproblemerne skal løses.

Fem hovedpunkter i den radikale strategi for et bedre miljø
Hovedopgaven i miljøpolitikken er at flytte opegnepunktet for planlægning og handlinger nogle generationer frem i tiden. Vi skal tænke langt, og vi skal handle nu.

1. Miljørigtig produktion
Vi skal omvurde vores produktion, så den i langt højere grad bliver miljørigtig (økonomisk). Blide forbrug og sødler og miljøbelastningen skal nedbringes gennem en sådan stillet omstilling ræd bl.a. genbrug og resurculation. Desuden skal vores forbrug af røkkørlige energiressourcer sættes ned, i første omgang især ved nedbringelse af det samlede energiforbrug.

2. Konflikten mellem egen økonomisk interesse og miljørigtig adfærd skal løses
Derfor skal økonomiske styringsmidler som tilskud og afgifter gives større vægt. Kreativitet omkring produktionen skal kombineres med bistandshjælp for en mere miljørigtig produktion. Det vil også gælds ekspansionsretterne på længere sigt.

3. I alle dele af samfundet skal skabes større ansvarlighed over for miljøet
Vi har brug for større viden om sammenhænge og for bedre spredning af eksisterende viden. Forskning, uddannelse, information og debat er nøgleordene. For meget debat, for mange beslutninger er baseret på for lille viden.

Bliv medlem

Jeg vil gerne være medlem af Det Radikale Venstre

Jeg vil gerne være medlem af Radikale Ungdom

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Sænde i kuvert til Det Radikale Venstre, Christiansborg, 1240 København K.

DET RADIKALE VENSTRE:

Uddannelse, folkeoplysning og folkeligt engagement

Enhver politisk tale kunne de kommende år passende slutte med en erindring om, at betalingsbalance-underskuddet må væk.

Det er nok vores mest fundamentale politisk-økonomiske problem, men samtidig må den politiske vilje til at træffe beslutninger på de mange områder, der berører den danske befolknings livsvilkår, ikke kun være rettet mod betalingsbalancen.

Vi må sætte energi på både miljø- og uddannelsesområdet. Det drøjer sig her om 2 områder, som har afgørende betydning for både danske samfund og det danske folk. Svigter vi her, kan hele diskussionen om betalingsbalanceunderskuddet hurtigt få teoretisk karakter, fordi vi har fjernet forudsætningerne for både vores land og os selv som folk.

Netop på uddannelsesområdet har Det Radikale Venstre store traditioner. Det er ofte os, der først har tænkt de nye tanker, og det er samtidig os, der ved en målbevidst politisk stræben har formået at virkeliggøre vores ideer. Vi har vist evnen til at skabe virkelighed af nye drømme.

Kodeordene i radikal uddannelsespolitik har været mangfoldighed, folkelighed, respekt for forskellige værdier, vilje til nytænkning og fokus mere på brugerens end på systemet. Fremtiden vil stille voldsomme krav til uddannelsessystemet

og dermed til os som politik parti. Ændringerne er så hastige, at vi ikke vil kunne tale meningsfyldt om "en ny tid", men om nye tider hele tiden! Derfor skal vi fastholde vores uddannelsespolitiske kodeord, så vi kan sikre, at det ikke bliver kompromiserede erhvervsinteresser eller dogmatisk lighedstænkning, der kommer til at bestemme fremtidens uddannelser. Det skal ikke være teknologien, der styrer uddannelsen. Det skal være den danske befolkning via lokale initiativer, forskelliggjorte skoleformer, hele det brede mønster af forskellige fagskoler og vores frie universiteter og høje læreanstalter, der har det afgørende ved.

Afgørende i hele det uddannelsespolitiske billede er ikke om vi bliver rigere eller fattigere, men om der er grundlag for en kobling mellem respekten for den enkelte, almindelige, faglig forankring og udstrakt brugerindflydelse, så den danske befolkning fortsat kan være veludannet og dermed egnet til både at møde fremtidens udfordringer og samtidig leve et meningsfuldt liv.

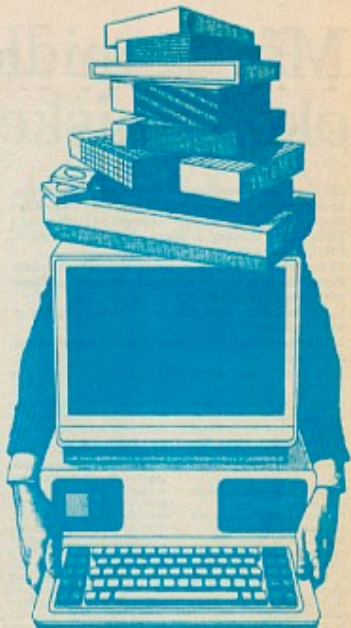
Nytænkning i folkeskolen

Vi må i folkeskolen sikre, at der sker et brud med de forelåede tænkning, fag- og aldersopdelinger. Skolefagligt skal der læres noget, men det behøver ikke at ske på baggrund af principper, som har fungeret næsten uændret siden 1814! Vi skal turde acceptere, at folkeskolen bliver folkeskole! Følelsesfuld, levende, skoleliv og samtidig gerne dynamiske centre i lokalsamfund, der har brug for fællesskab, hvis folk ikke skal få tankerflimmer af alle satellitprogrammerne. Vi skal sætte mere på at fremme indens og håndens arbejde og vi skal sikre, at folkeskolen også bliver en god arbejdsplads for lærere.

De 16-18-åriges uddannelse er i særdeleshed. Her er det vigtigt, at der ikke kun sættes på ren faglighed. Almindelige, åbne og udsyn må være vigtige brækkere og i de faglige og boglige uddannelser. Begge steder gælder det, at der ved en formået forening af faglighed og almindelighed kan ske en adfærd af de unge individuelle lyst samtidig med at det fælles fæde i historisk og aktuel betydning - bevares som væg.

Mere forskning

De bedste produkter, Danmark kan levere, har næsten alle højt videnskabeligt. Derfor må vores høje læreanstalter i 90'erne have deres vilkår forbedret. Der må ikke kun sættes på eksportorienterede fag! Vi skal ikke være en nation af købmænd. Vi skal være åbne og over for de mange ting i vores eget og fælles liv, som ikke bare handler om penge og betalingsbalancen. Derfor må forsker-

gen have bedre vilkår - også inden for fag, hvor der ikke er eksportkroner at hente. Forskningen skal ikke bare søge sin egen sø. Der skal være forbindelser til uddannelsen, forskningsresultater skal gøre mere tilgængelige og forskningen skal også turde sige en uvelkommen mening.

Nøgleord er omskoling

Omskoling vil blive et nøgleord. Ikke blot for den ældre del af befolkningen, som måske kun har 7 års undervisning. Vi vil ikke kunne regne med, at det, der engang er lært, er nok. Derfor må det være en fælles opgave at sikre omskoling. Og det som i dag kan virke unyttigt og passivt, kan sagtens i løbet af kort tid være både samfundsvigtigt og tilfredsstillende for den enkelte. Igen kan derfor forlænges, at samfundet skal forsøge hær/hende, hvis den pågældendes uddannelse er forældet. Vi må alle acceptere, at arbejdsløshed skal kunne vendes til ny-uddannelse. Og vi gør nok kloge i at sætte mere på almindelighed, fællesskab og samarbejde, hvis vi skal give hinanden så gode muligheder som mulige for at klare fremtidens foranderlige og ukonstante krav. Men uddannelser er ikke kun de formelle. I kraft af Det Radikale Venstres indsats har vi i det sidste år set en kreativitet på voksenuddannelsesområdet: u-øen lige. Der er en flodig mængde af eksperimenter, hvor årvilje og nyheder trives. Og hver folk får talt sammen! De bygger på ubureaukratisk forvaltning, brugerstyring, mangfoldighed og samtidighed i forvaltningen af kronerne.

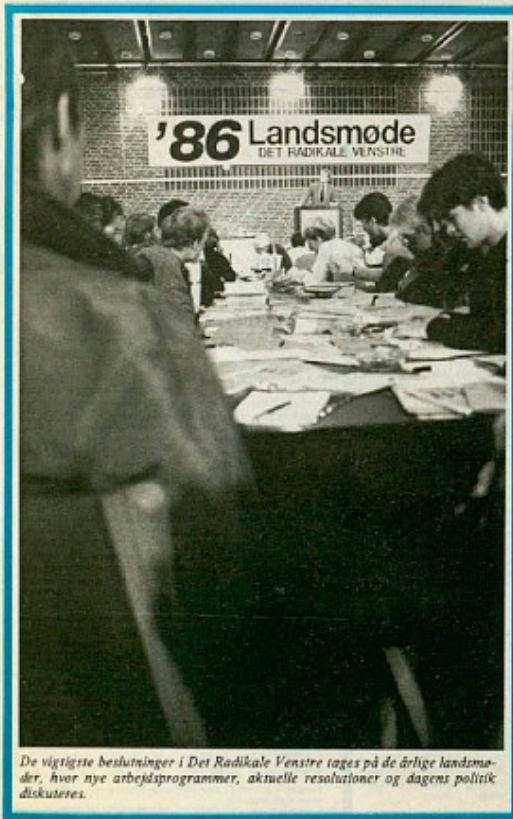
Folkeoplysning og folkestyre

Mens netop på dette område ser vi samtidig et af de vigtigste perspektiver i vores uddannel-

ser: Er det information eller opløsning? Information samler fra den nye vidende til den mindre vidende. Oplysning er en levende vekselvirkning i samfund, diskussion og samvær. Og folkeoplysning kan ikke sættes på formel. Den egner sig ikke for bogholderi-mærkelser! Men den er af afgørende betydning, hvis vi skal styrke det folkelige Danmark over for massemedier, organisationsvælde og fremmedgørelse.

Vi skal turde bruge kronen på kvadrat i de danske medier. Vi vil gerne underholdes, men kvalitet og underholdning er ikke uforenelige. God underholdning er nemlig ikke slip. Den er betagende, provokerende, eksperimenterende og den får os til både at le og græde. Den flytter nogle grænser i vores liv. Og det gør Sky Channel ikke! Derfor skal den danske uddannelsesmark også værnes kulturpolitik ved at Danmarks Radio og de mange lokale brugerstyrede medier får mulighed for at give et billede af, hvad der sker i det danske folk. Fremtiden vil kunne byde os kure, som er langt værre end dem vi indtil dato har oplevet. Risikoen for massive indgreb mod vores eksisterende forbrugsmønstre ligger lige for både af økonomiske og økonomiske grunde. Hvis vi derfor ikke sætter langt mere bevågen på at omforme vores uddannelser og fastholder kvaliteterne i vores oplysningsarbejde, så får vi ikke de resultater, som både fagligt, erhvervsøkonomisk og ikke mindst folkeligt kan give styrke til de nødvendige politiske beslutninger.

Uddannelsen primært for den enkelte skyld! Men også fordi det er nødvendigt for at klare fremtiden for os alle. Der kunne jo komme ting, der er værre end et betalingsbalanceunderskud.

De vigtigste beslutninger i Det Radikale Venstre tages på de årlige landsmøder, hvor nye arbejdsprogrammer, aktuelle resolutioner og dagens politik diskuteres.

DET RADIKALE VENSTRE:

Udenrigspolitikken afgør fremtiden

Det radikale Venstre finder, at Danmark bør øve en mere aktiv fremskikkelsesindsats. Et lille land har kun begrænset påvirkningsmuligheder, men de, vi har, skal udnyttes. Fordi for en sådan mere aktiv indsats må gå grundlæggende analyser, således at mulige initiativer og udspil hviler på et solidt grundlag. Sådanne analyser kan foretages alene fra dansk side eller i et samarbejde med et eller flere andre lande, f.eks. Norge. Helt konkret foreslår Det radikale Venstre, at Danmark inden for NATO-alliancen i samarbejde med Norge tager initiativ til en bred gennemgang af hele atomstrategien. Inden for NATO-alliancen skal Danmark endvidere bidrage til, at de europæiske medlemmer af alliancen koordinerer deres synspunkter bedre med henblik på at fremsætte europæiske interesser i afspænding.

Det er bydende nødvendigt, at atomkapstrøringen standses, og udviklingen vendes til ned- og afslutning. Et første vigtigt skridt er at få gennemført et atomparastop.

Det radikale Venstre vil arbejde imod placering af våben i det ydre rum og deltagelse i adfærdskning og udvikling af dem. Det må også sikres, at ABM-traktaten bevares og overholdes.

Der bør indføres et forbud mod dansk eksport af krigsmateriel. Som et første skridt har Det radikale Venstre foreslået begrænsning af evt. salg kun til de øvrige nordiske lande og NATO-landene.

Det radikale Venstre vil arbejde for, at der etableres en atomvåbenfrie zone i Norden. Partiet vil derfor bestyringen på det nordiske udenrigsminister-møde i Reykjavik i marts 1987 vektorene, hvorefter der ned-sættes en arbejdsgruppe til at studere problemerne. Efterslåttningen skal denne arbejds-gruppe tage udgangspunkt i alliancens allianceretningslinjer, respektive neutralitetspolitik samt tage berøring til de nordiske parlamentsbestemmelser vedrørende sikkerheds- og nedrustningspolitik samt relevante nationale rapporter og udsagninger.

Øst og Vest har noget at sige hinanden

I Europa er målet det bredest mulige samarbejde mellem øst og vest, nord og syd. Folketingsmødet om Den europæiske Fælles Akt i 1986 har Det radikale Venstre taget til efterretning. I tiden efter afstemningen har partiet taget aktiv del i og præget arbejdet med de nye regler for markedsudvalget og dets kontrol med regeringen. Måske for Det radikale Venstres EF-politik er hverken inden for EF's kompetence - at gøre indholdet på en konstruktiv måde, så det i videst muligt omfang bliver i overensstemmelse med Det radikale Venstres synspunkter og holdninger i den nationale politik. Fra danske side bør man være mere opmærksom på de muligheder, som Europa-fællesskabet som rammes og et bredere europæisk samarbejde.

Der er i disse år en voksende

erkendelse af, at vi har noget at sige bl.a. i Øst- og Vestregionen. Det radikale Venstre vil arbejde for, at kontakterne til andre europæiske lande udbygges, ikke mindst i form af øgede rejsemuligheder for ungdommen. Og ved samarbejdsforbeholdet skal udbygges.

Det er vigtigt, at konferencen i Wien om Sikkerhed og Samarbejde i Europa bringer konkrete fremskridt, også på menneskerettighedsområdet og vedrørende menneskelige kon-

takter. Det radikale Venstre støtter regeringens forslag om afholdelsen af en konference - gerne i Danmark - om hele den menneskelige dimension i Øst-Vestforholdet.

Stigende ø-landsbidstænd

På radikalt initiativ besluttede folkettingen i 1985 at indbygge en fast stigningsprocent på 0,03% i bidsten til udviklingslandene, således at Danmark i 1992 når op på 1% af bruttonational-

produktet. Danmark skal aktivt virke for, at andre lande, venlige og østlige, sætter bidsten betydeligt i vejret, sådan at de i hvert fald når op på FN's mål, 0,7% af bruttonationalproduktet. Bidsten skal ydes til de fattigste lande og i disse til gavn for de fattigste og mest udsatte befolkningsskikkelser. I projekterne må der lægges særligt vægt på kvindernes situation. Hjælpen skal fordelte angående ligeløst mellem bidrag til FN-systemet og direkte bistand til modtagerlandene. Spørgsmålet om menneskerettighedernes overholdelse bør indgå i overvejelserne om fordelingen af udviklingsbidsten. I april 1987 fremkom en international rapport om forholdet mellem udviklingsbidstænd og det globa-

le miljø (Brandtland-rapporten). Det radikale Venstre tillægger denne rapport stor betydning. Målsystemet bør indgå med stadig større vægt i bidsten til udviklingslandene.

Nej til oprustning

Det er fortrykt, at verden bruger så enorme summer på oprustning (ca. 900 mia. US \$) og kun en beskedet besked heraf (ca. 35 mia. US \$) på udvikling. I opfølgning af Thorson-studien fra 1982 om sammenhængen mellem udvikling og nedrustning har de nordiske lande udarbejdet et memorandum, der skal forelægges på konferencen om nedrustning og udvikling, som afholdes i august/september 1987. Det er vigtigt, at Danmark forbereder sin deltagelse i denne konference godt og spiller en aktiv rolle på konferencen.

Apartheid - menneskeligt

Det radikale Venstre fordømmer det økonomiske apartheid i Sydafrika og tilslutter sig den danske sanktionspolitik. Den danske regering bør arbejde aktivt for, at vore samarbejdspartnere i Europa tilslutter sig sanktionspolitikken. Alle fredelege midler skal lægges i brug for at bringe apartheidsystemet til fald. Danmark skal i øget omfang - yde bistand til landene i det sydlige Afrika (SADC-landene), som er naboer til Sydafrika. Bidsten til disse lande, som hæver til de fattigste i verden, udgør en vigtig del af vor Sydafrikapolitik.

Flere oplysninger om Det radikale Venstre? Ja tak Send mig

☐ Et radikalt principprogram	☐ B-debatterien
☐ Arbejdsprogrammer	☐ Barns vilsår
☐ Familiepolitik	☐ Ligestilling
☐ Sundhedspolitik	☐ Græs eller hval
☐ Energi politik	☐ Indvandringspolitik
☐ Udenrigspolitik	☐ Handicap politik
☐ Skatte politik	☐ Rastarindpiper
☐ Kommunal politik	☐ Alkohol politik
☐ Miljø & planlægning	☐ Ejendoms politik
☐ Trafik politik	☐ Hvad piger dog kan!
☐ Erhvervs politik	☐ Ø-leber
☐ Uddannelses politik	☐ Delfid, redsat arbejds tid,
☐ Arbejds marked politik	☐ Ligestilling
☐ Gæster med politik	☐ Nær politik
☐ Mål og midler i den økonomiske politik	☐ Flygtning politik
☐ Kultur politik	☐ Radikal EDD- og register politik
	☐ Radikal konfliktløsning i kriminal politikken
	☐ Radikale reformer i psykiatris
☐ B-orienteringsserien	☐ Forlaget Tidens Tanker
☐ Det/Vest trafik i Danmark	☐ DRV i medvind og modvind 1968-80, kr. 26
☐ Landbrugspolitik	☐ Program, Die Grünen, kr. 12
☐ Nordisk program	☐ Teknologi for mennesker, kr. 10
☐ Den folkelige idret	☐ Læring: Ungdomskonferencen, kr. 25
☐ Planlæg et bedre miljø	☐ Nedrustningsforsvaret, kr. 10
☐ Vandskæringsafgift	☐ Radikal Ungdom 75 år, kr. 40
☐ Fiske politik	
☐ Boliger, bygget fornyelse	
☐ En radikal teknologipolitik	
☐ Et politisk alternativ for fremtiden	

Jeg ønsker flere oplysninger om Radikal Ungdom

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Sendes i løbet af Det Radikale Venstre, Christiansborg, 1240 København K.

Tema

DET RADIKALE VENSTRE:

Ligestilling - mennesket i samfundet

For nylig blev Danmark i en (gamle) vist diskutable) amerikansk undersøgelse kåret som verdens bedste land. Andre undersøgelser har vist, at blandt frelismarkedslandenes befolkninger er danskerne de mest tilfredse. Det gælder ikke kun med hensyn til de materielle kår, men i forhold til tilværelsen generelt.

Det skulle være så godt, men alligevel er der noget, der tyder på, at det ikke er helt godt. I følge Egmont-fondens fremsigtsstudier har samfundstilstanden også været præget af et stadig større skel mellem de mange, der føler, at de er med i udviklingen og et voksende mindretal, der står helt udenfor. Der er også andre tegn på, at det ikke går så godt: Hverdoblingen i antallet af lovovertrædelser i løbet af de sidste 25 år, det stigende alkoholforbrug, begyndende frænselighed, den omsluttende solation og racisme m.v.

Vi befinder os på mange måder i en opbrudssituation, hvor mange af de værdier, som vort samfund hviler på, er i opløsning eller under forandring. Tænk blot på de klassiske idealer om frihed, lighed og broderskab. Med frihed forstås de fleste mennesker i dag den individuelle frihed på bekostning af tidligere tiders omsorg for helheden vel. Endelig bliver frihedsbegrebet mere og mere afløst af et fritidsbegreb som mål for politisk handling. Lighedsidealet har også mistet gennemsnit en udvikling, idet det i dag vel er de færreste, som tror på, at økonomisk vækst automatisk fører til større lighed. Kvindbevægelsen har derudover røkket ved forestillingen om, at vi når et mere ligetillid samfund ved at behandle det vilige lige. Serietipen for ligestilling mellem kønene går således mere og mere i retning af positiv særbehandling.

Endelig har broderskabet - forstået som det samfundsmæssige fællesskab - som bl.a. de politiske partier skulle realisere gennem demokratiet, mistet betydning. De politiske partier kan ikke længere kælne os til en traditionel valgforberedelse, idet det ikke længere er borgerens arbejdsituation (ansat eller selvstændig, land eller by), der definerer befolkningens interesser og holdning. Det er snarere et spørgsmål om, i hvilken omfang den enkelte er afhængig af offentlige ydelser, der afgør det politiske tilhørsforhold.

Derfor kommer, at de politiske partier i dag synes at være mere optaget af her-og-nu problemer og dermed - fejlagtigt - har overladt fremtidsvisionerne til græsrodsbevægelserne og seminareression forfatterne. Vi har så småt set konsekvenserne heraf. Der er i befolkningen en voksende følelse af frænsel-

gængelse over for de politiske partier, der giver sig konkrete udtryk i, at partierne ikke kan fastholde sine medlemmer og heller ikke rekruttere nye, især yngre medlemmer. Disse forhold skal sammenholdes med den store tilgang til græsrodsbevægelserne, men også med den store valgdeltagelse, der tydeligt viser, at det ikke er befolkningens vilje til demokrati og medbestemmelse, der er noget i vejen med.

Den krise, som de politiske partier befinder sig i, kan ikke løses ved, at man forsøger at komme partierne til hjælp med den offentlige partistøtte eller en ny valglov, der giver de politiske partier mere magt.

Krisen må forstås og løses ud fra den erkendelse, at den ikke er et resultat af de politiske partier, men at den også har ramt andre af de fællesskabsformer og institutioner, som opstod i slutningen af forrige århundrede og byggede på de nu vigende værdier. Vi ser de samme opslutnings tendenser og krisesympomer - inden for f.eks. lagbevægelsen, andelsbevægelsen, kernefamilien. De har - ligesom partierne - svært ved at holde det enkelte menneske fast, ansvarligt og engageret hele livet igennem eller blot gennem længere tid. Disse institutioner er som så meget andet i samfundet blevet noget, der fortruges, og som den enkelte kan vælge og vælge imellem.

Udgangspunktet for et politisk handlingsprogram må derfor være, at der i samfundet gives mulighed for, at nye fællesskabsformer og institutioner kan opstå til afhængig af de

Vi ønsker sammenhænge taler om demokratisering, konfliktløsning, ansvar og respekt.

Problemstillinger:

Det danske samfund har ændret sig betydeligt siden 1945'eren, og en del af de vigtigste årsager hertil er, at kvinderne i et stadig stigende omfang er blevet selvbevarende og - medforsørgere/medforørgere. I dag har således 65% af alle kvinder i alderen 15 til 74 år lønnet arbejde, og blandt yngre kvinder mellem 20 og 39 år er 87% i arbejdsstyrken.

Imidlertid er kvinder og mænds vilkår på arbejdsmarkedet ikke lige. Arbejdsløshed og -særdeleshed den løngevarende arbejdsløshed - er i højere grad et problem for kvinder end for mænd, eftersom 62% af alle ledige i dag er kvinder. Mænd er generelt bedre lønnet end kvinder, og mænds og kvinders lønsvingninger er forskellige, således at afstanden mellem mænds og kvinders lønninger er øget siden 1952. Disse uligheder forstærkes af, at arbejdsmarkedet er kønsopdelt, at deltidsarbejde hovedsageligt er noget, som kvinder har påtaget sig, og at store grupper af kvinder er dårligt uddannede, end det er almindeligt for den mandlige arbejdsstyrkes velkommande.

Det faktum, at kvindernes erhvervsfleksibilitet sætter sig mændenes, har naturligvis haft stor indflydelse på familieværet, idet den samlede arbejdsindsats som sæt af familierne tilførsels har uden for hjemmet, har fået et omfang, der ikke giver mening på flere voktere, må derfor forstås som et resultat af en forbedring af vilkårene for familierne. Kønsopdelte foranstaltninger som begge køn udgør i dag en hindring for ret ligestilling. I denne forbindelse må det også understreges, at hvis vi ønsker en ligestillet samfund, skal kvinderne bygge de selvgitte lænker væk og være parat til at påtage sig ansvaret for deres eget liv. Det er ikke altid et spørgsmål om ikke at kærne, men om at ville.

Hovedstrategi:

Det Radikale Venstre ser det som noget positivt, at samfundet i disse år ændres under indflydelse af de krav, som kvinderne stiller til udviklingen. Samfundet har brug for de ressourcer, som kvinderne kan tilføre.

Vi mener, at det er en politisk opgave at prioritere og fremme disse reelle ligestilling ved aktivt at forbedre kvinders vilkår. Vi ønsker en vurdering og opstrømning af den eksisterende ligestillingslovgivning (loven om ligestillingsrådet, ligestillingsloven og ligestillingsloven), som har vist sig utilstrækkelig. Af lovgivning skal tage udgangspunkt i, at kvinder skal være økonomisk selvstændige, og tage højde for, at både mænd og kvinder har børn. Samfundet bør således ikke tilskynde kvinderne til at gå hjem, men tværtimod gøre det muligt for begge kønder at kombinere deltagelse i arbejdslivet med familieforgpligtigheder.

Særligt kan nævnes, at en gruppe radikale kvinder i samarbejde med partiets ligrettsudvalg har udarbejdet en debatoplæg: "Hvad siger dog kvinder, som giver bud på en handlingsplan til fremme af den reelle ligestilling mellem kønne."

Christiansborg
1240 København K
Tlf. 01 12 72 51

Det Radikale Venstre i '87

- Det Radikale Venstre er også
- Kandidatkursus om folketingspolitik og strategi
  - Diskussionsoplæg om en pensionsreform. Berører det dig?
  - Konference i jan. '87 om erhvervsuddannelserne
  - Hovedbestyrelsesdebat om - forsvarspolitik - miljøpolitik - ligestillingspolitik - udnenningspolitik - sikkerhedspolitik - økonomisk politik - uddannelsespolitik
  - Udspil om forsøgs- og udviklingsarbejdet i folkeekolen. Det gælder dine børn ....
  - Forslag til ny SU-reform. Hvem fik det igennem?
  - 1-dagskursus i foreningsarbejde over hele landet
  - Medindflydelse på den nye gymnasiereform
  - Sommerstævne på Fyn og medvirken af folketingsgruppens medl.
  - Lændermøde i Herning, sept. '87.
  - Radikal foreslag om overskudsdeling. Sagde du ja?
  - Nye udspil på miljø- og landbrugsområdet. Sagde du nej?
  - Hvem andre end de radikale sagde: BORGERLØN? Hvad sagde du?
  - Kedeligt og trist foreningsarbejde ...
  - Engagement og politisk holdning ...
  - Medleven og egenindsats ...
  - Slet ikke så dyrt, som du tror ...

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk